

POSTANOWIENIE

Dnia 7 grudnia 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Henryk Pietrkowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Iwona Koper

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z wniosku wierzyciela J. S.

przy uczestnictwie H. Z.

o nadanie klauzuli wykonalności przeciwko małżonce dłużnika,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 7 grudnia 2011 r.,

zażalenia wierzyciela J. S.

na orzeczenie o kosztach

zawarte w pkt. 2 postanowienia Sądu Apelacyjnego

z dnia 31 marca 2011 r.,

- 1. zmienia zaskarżone postanowienie w ten sposób, że nie obciąża J. S. kosztami postępowania zażaleniowego,**
- 2. nie obciąża H. Z. kosztami postępowania zażaleniowego przed Sądem Najwyższym.**

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy postanowieniem z dnia 28 października 2010 r., po ponownym rozpoznaniu sprawy przekazanej mu postanowieniem Sądu Apelacyjnego z dnia 22 lipca 2010 r. i po rozpoznaniu zażalenia uczestniczki H. Z. z dnia 17 maja 2010 r., nadał klauzulę wykonalności wydanemu przez Sąd Okręgowy nakazowi zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 11 marca 2002 r. także przeciwko małżonce dłużnika H. Z. z ograniczeniem jej odpowiedzialności do majątku objętego małżeńską wspólnością ustawową z dłużnikiem J. Z.

Sąd Apelacyjny postanowieniem z dnia 31 marca 2011 r. zmienił postanowienie Sądu Okręgowego uwzględniające wniosek J. S. o nadanie klauzuli wykonalności przeciwko H. Z., jako małżonce dłużnika i wniosek ten oddalił, stwierdzając, że uczestniczka postępowania nie jest już żoną dłużnika. Zasądził ponadto od wierzyciela na rzecz uczestniczki postępowania kwotę 60 zł tytułem kosztów postępowania zażaleniowego.

W zażaleniu obejmującym rozstrzygnięcie o kosztach, wnioskodawca, zarzucając naruszenie art. 98 § 1, 2 i 3, art. 102, art. 328 § 2 oraz art. 71 pkt 2 w zw. z art. 19 ust. 3 pkt 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, ewentualnie o jego zmianę przez odstąpienie od obciążania wnioskodawcy kosztami procesu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 98 § 1 k.p.c., który na podstawie art. 13 § 2 k.p.c. ma odpowiednie zastosowanie w postępowaniu klauzulowym, strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Przegrywającą sprawę jest strona, której żądanie nie zostało uwzględnione, lub strona, której obrona okazała się nieskuteczna. Wbrew twierdzeniom skarżącego przytoczona w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia podstawa prawna rozstrzygnięcia, tj. art. 108 § 1 i 109 § 1 w zw. z art. 98 § 1 i art. 13 § 2 k.p.c. jednoznacznie wskazuje, że zasądzona kwota 60 zł obejmuje dwukrotność kwoty 30 zł stanowiącej opłatę od zażaleń z dnia

17 maja 2010 r. i 23 listopada 2010 r., nie zaś, jak zakłada skarżący, koszty zastępstwa procesowego. Świadczy o tym przede wszystkim okoliczność, że uczestniczka postępowania nie była reprezentowana przez zawodowego pełnomocnika, a także powołanie przez Sąd Apelacyjny art. 109 § 1 zd. 2 k.p.c., zgodnie z którym o kosztach należnych stronie działającej bez adwokata, radcy prawnego lub rzecznika patentowego sąd orzeka z urzędu, a także niepowołanie art. 98 § 3 k.p.c. w podstawie rozstrzygnięcia.

Rozważając możliwość zastosowania w sprawie art. 102 k.p.c., stanowiącego wyjątek od zasady odpowiedzialności za wynik sprawy stwierdzić należy, że do kręgu okoliczności, które powinny być brane pod uwagę przez sąd przy ocenie przesłanek z art. 102 k.p.c. należą przede wszystkim fakty związane z samym przebiegiem procesu, tj. podstawa oddalenia żądania, zgodność zamiarów stron w sprawach dotyczących stosunku prawnego, który może być ukształtowany tylko wyrokiem, szczególna zawilość lub precedensowy charakter sprawy albo subiektywne przekonanie powoda co do zasadności zgłoszonego roszczenia - trudne do zweryfikowania *a limine*, a ponadto sposób prowadzenia procesu przez stronę przegrywającą albo niesumienne lub oczywiście niewłaściwe postępowanie strony wygrywającej, która w ten sposób wywołała proces i koszty połączone z jego prowadzeniem. Zalicza się do nich także okoliczność, że rozstrzygnięcie sprawy nastąpiło na podstawie faktów ustalonych na podstawie dowodów dopuszczonych przez sąd z urzędu, jak również niewspółmierność wysokości kosztów pomocy prawnej poniesionych przez stronę wygrywającą proces do stopnia zawilości sprawy i nakładu pracy pełnomocnika (zob. postanowienie TK z dnia 17 października 2007 r., P 29/07, OTK-A 2007, nr 9, poz. 116 oraz powołane tam orzecznictwo Sądu Najwyższego).

W analizowanym przypadku oddalenie wniosku skarżącego o nadanie klauzuli wykonalności przeciwko małżonce dłużnika nastąpiło wskutek ustalenia, że związek małżeński uczestniczki postępowania z dłużnikiem został rozwiązany przez rozwód. Okoliczność ta, będąca jedyną podstawą oddalenia wniosku, nie istniała w chwili jego składania i nie można czynić skarżącemu, występującemu z żądaniem w przekonaniu słuszności swoich racji, zarzutu nieuwzględnienia, że w toku postępowania klauzulowego okoliczność ta może nastąpić.

Należy zatem przyjąć, że oddalenie wniosku na tej podstawie, niezależnej od skarżącego, stanowiło wypadek szczególnie uzasadniony i usprawiedliwiało zastosowanie art. 102 k.p.c.

Z tych względów, na podstawie art. 398¹⁶ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji, a o kosztach postępowania zażaleniowego orzekał na podstawie art. 102, art. 391 § 1, art. 398²¹ i art. 394¹ § 3 k.p.c.